

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3048/2018
05.06.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Биљане Драгојевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Крстић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, Војске Србије, ВП ... Врање, коју заступа Војно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2741/2017 од 22.11.2017. године, у седници одржаној 05.06.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2741/2017 од 22.11.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П 1226/16 од 22.02.2017. године, исправљене решењем истог суда П 1226/16 од 07.04.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати потраживање по основу капитализиране ренте за једнократну исплату, на име материјалне штете по основу разлике од исплаћене до новоутврђене висине ренте због немогућности бављења допунском делатношћу због промењених околности за период од 14.10.2016. године па до 65. године живота тужиоца на дан обрачунског рока 14.10.2016. године износ од 14.636.970,72 динара, са законском затезном каматом почев од 14.10.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, промењена је висина ренте утврђена пресудом Основног суда у Врању П 1718/13 од 19.07.2013. године, тако што уместо износа од 66.758,28 динара, због промењених околности тужиоцу, досуђена је месечна рента од 125.968,83 динара и обавезана тужена да тужиоцу на име материјалне штете по основу разлике од исплаћене до новоутврђене висине ренте, због немогућности бављења допунском делатношћу – пчеларством, услед промењених околности за период од подношења тужбе 21.04.2015. године до 14.10.2016. године исплати укупан износ од 1.05.978,39 динара, са законском затезном каматом од 14.10.2016. године до исплате, као и да тужиоцу плаћа месечну ренту од 125.968,83 динара почев од 15.10.2016. године па убудуће, док за то постоје законски услови, до 05. у месецу за претходни месец, док ће заостале рате

исплатити у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 214.575,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2741/2017 од 22.11.2017. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11, 55/14), и нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је, као војни резервиста био учесник рата 1999. године и повређен је 15.04.1999. године. Пре повређивања тужилац се бавио пчеларством, као допунском делатношћу, а почетком 1999. године имао је око 100 кошница. Правноснажном пресудом Општинског суда у Врању П 2623/04 од 19.10.2005. године, тужена је обавезана да тужиоцу накнади нематеријалну штету за душевне болове због умањења животне активности, а његовој супрузи и малолетној деци нематеријалну штету за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета супруга и оца. Правноснажном пресудом Општинског суда у Врању П 1059/08 од 10.11.2008. године, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете на име изгубљене добити од пчелињих производа за 2004, 2005, 2006. и 2007. годину исплати 2.313.449,64 динара, са припадајућом каматом, као и да тужиоцу убудуће плаћа на име ренте 42.841,66 динара месечно, почев од 15.07.2008. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Врању П 1718/13 од 19.07.2013. године промењена је висина ренте, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име ренте плаћа 66.758,28 динара, почев од 20.07.2013. године па убудуће и обавезана је тужена да тужиоцу на име материјалне штете по основу разлике од исплаћене до новоутврђене висине ренте плати укупан износ од 502.249,00 динара. Тужиоцу је решењем Фонда ПИО од 14.05.2013. године утврђен потпуни губитак радне способности, као последица болести и то од 10.04.2013. године. Код тужиоца је присутна и потпуна неспособност за бављење пчеларством. Из налаза и мишљења судског вештака пољопривредне струке утврђено је да су се од доношења раније одлуке промениле околности, јер је значајно повећана цена меда и цена осталих пчелињих производа, као и да су се повећали и расходи и трошкови производње меда, те да би тужилац зарадио месечно, да је у могућности да се бави пчеларством 125.968,83 динара. Из налаза и мишљења судског вештака финансијске струке утврђена је висина потраживања тужиоца по основу разлике од исплаћене до новоутврђене висине ренте, због немогућности

тужиоца да се бави допунском делатношћу – пчеларством за спорни период у износу од 1.050.978,79 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права усвојили захтев тужиоца.

Чланом 196. Закона о облигационим односима прописано је да суд може на захтева оштећеника за убудуће повећати ренту, а може на захтев штетника смањити или укинути, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке.

Сходно напред цитираној одредби Закона о облигационим односима, у поступку о захтеву за измену досуђене накнаде тужилац мора да докаже да су се околности знатно измениле у том смислу да је разлика између остварних прихода и оних које тужилац може да оствари већа, а што је последица промењених околности. Приликом одлучивања о захтеву оштећеног за повећање ренте не води се рачуна о порасту трошкова живота и опадању куповне моћи новца, већ о порасту зараде коју би оштећени остваривао, због чега је битно утврдити губитак могућег прихода у садашњим околностима, односно разлику између чистог прихода који би оштећени остварио да није било штетног догађаја и чистог прихода који оштећени остварује, имајући при томе у виду и животну доб оштећеног и радни капацитет који се смањује након зрелог животног доба.

Накнада штете у виду новчане ренте може се досудити само за штету која постоји у моменту доношења судске одлуке па убудуће, а не и за раније претрљену штету која се досуђује у једнократном износу. Дакле, рента је накнада у новчаном облику, чији укупан износ није познат у време одлучивања о тужбеном захтеву, а која се плаћа периодично, унапред утврђеним износима. За време до доношења одлуке, накнада штете нема облик ренте, већ једнократног износа. Оно што је одлучујуће је да је у време одлучивања о тужбеном захтеву, сва штета за протекло време настала и да се зна њен укупан обим. Ове доспеле износе обвезник накнаде је дужан платити одједном, као јединствену суму која покрива сву проузроковану штету за протекло време.

Имајући у виду наведено, као и утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд је утврдио да су нижестепени судови правилно закључили да су се испунили услови за повећање ренте, с обзиром да су се знатније промениле околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке. Наиме, из утврђеног чињеничног стања следи да су се околности знатно измениле у том смислу да је разлика између остварних прихода и оних које би тужилац могао да оствари већа, а што је последица измењених околности. Код тужиоца је присутна потпуна неспособност за бављење пчеларством, чиме се он интензивно бавио пре повређивања, а околности су се знатније промениле од доношења раније одлуке о ренти, јер је значајно повећана цена меда и цена осталих пчелињих производа, па су стога правилно одлучили нижестепени судови када су усвојили захтев тужиоца. Са наведених разлога су неосновани наводи ревизије да је погрешно примењено материјално право.

Наводима ревизије оспорава се налаз и мишљење судског вештака, односно указује се да није потпуно у и правилно утврђено чињенично стање, што у поступку по ревизији није дозвољено.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414 став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић